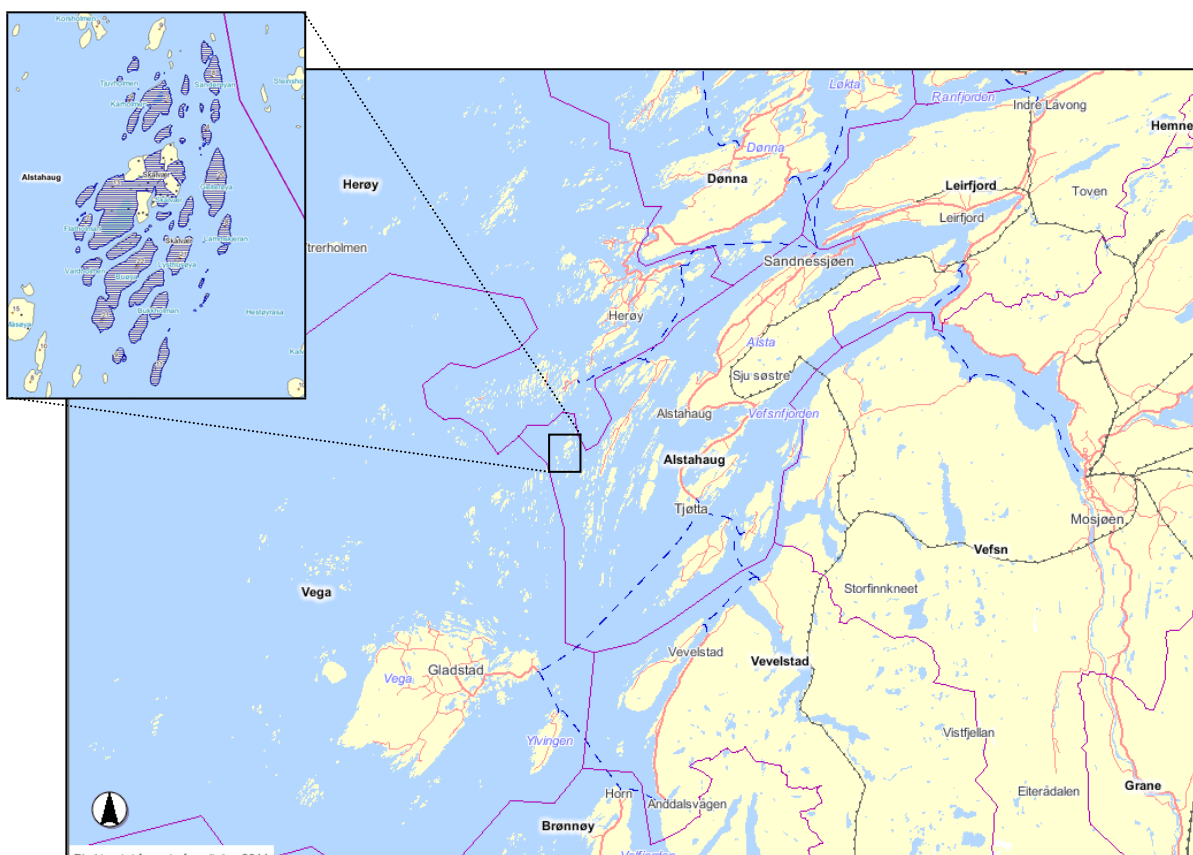

DEL 1:

Forvaltningsplan for statlig sikra friluftslivsområde Alstahaug kommune for 2018-2022

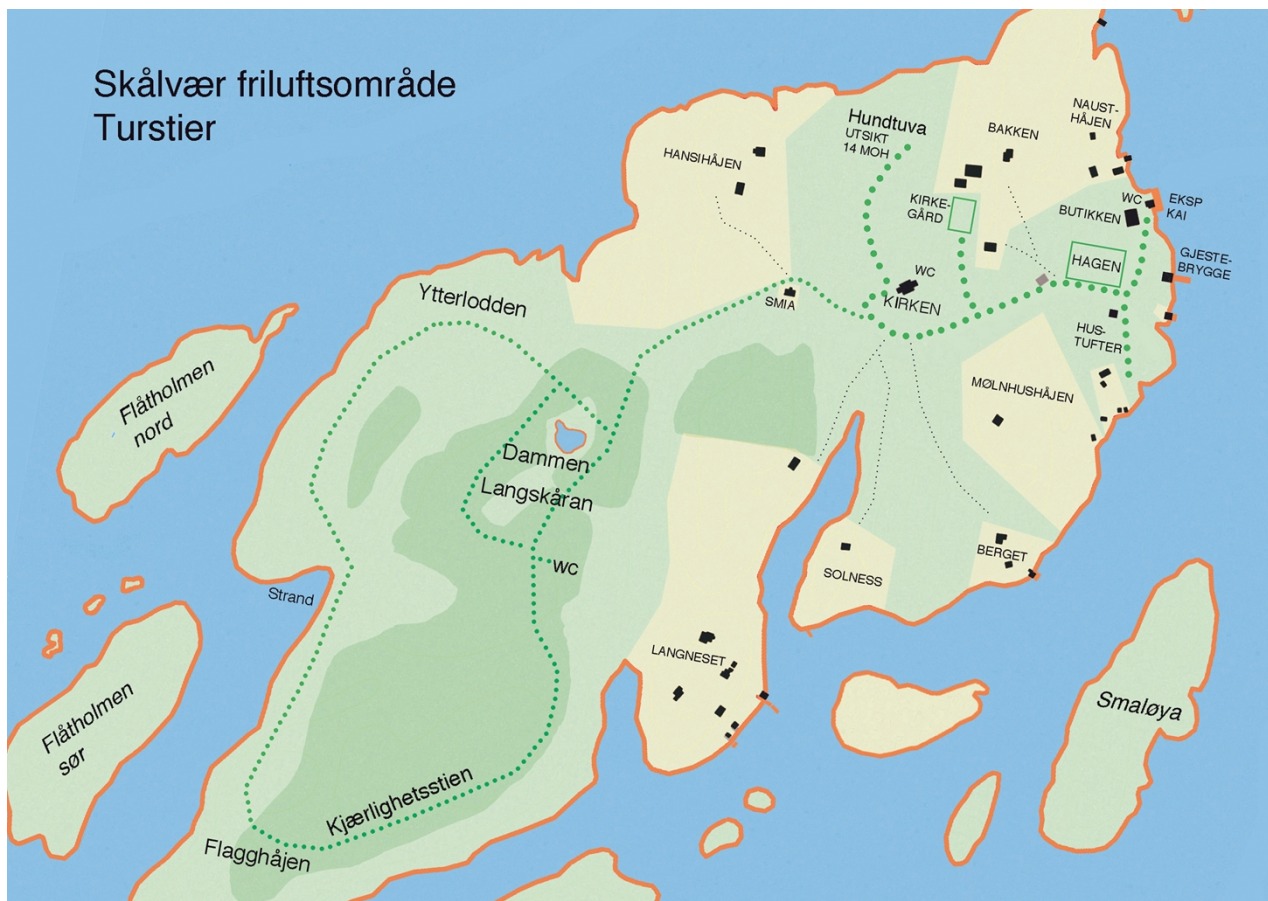
Fakta om kommunen 2012

Antall innbyggere	Ant innbyggere per km2	Antall statlig sikra friluftslivsområder	Andre friluftslivs-områder (antall)
7372	39,4	1	

DEL 2:

Forvaltningsplan

Skålvær friluftsområde - Alstahaug kommune

Gul = private områder. Grønn = Statlig sikret friluftsområde. Mørkere grønn = skogens utbredelse i friområdet før hogst av gran 2017-2018

Denne planen tar utgangspunkt i forrige femårsplan og er utarbeidet/revidert av styret for Skålvær friluftsområde. Planen er sendt Fylkesmannens Miljøvern avdeling for godkjenning og behandlet politisk av(utvalg) (dato).

1. Områdebeskrivelse/status

Gnr/ Bnr	FS-nummer naturbase.no	Sikrings form	Sikret år	Areal (da)	Grunneier	Forvaltning og drift	Nærområde?
91/1		☒ Erverv ☐ Avtale	1972		☒ Kommune ☐ Stat ☐ Privat	[]	☐ Ja ☐ Nei
Kommentarer		<p>Skålvær, g.nr. 91/b.nr. 1 i Alstahaug kommune, ligger sentralt i det store øyområdet mellom Vega og Dønna. Skålvær var i lang tid et viktig handelssted, ikke bare for de tilgrensende øyene, men også for folk som hadde sin ferdsel langs kysten, for eksempel i forbindelse med fiske og frakting. I 1889 ble det reist en kirke på stedet, noe som styrket dets posisjon og konkurransevne.</p> <p>Mot slutten av 1800-tallet var det, i tillegg til bosettingen på selve "Heimlandet", bosetting/husmannsplasser på fire tilgrensende øyer. Alle husmannsplassene (både på øyene og Heimlandet) ble etter hvert solgt ut fra hovedbruket og er nå på private hender.</p> <p>Skålvær ligger like inntil skipsleden, noe som bidro til stor ferdsel og ga grunnlag som et kommunikasjonsmessig knutepunkt i tidligere tider, en beliggenhet som også i dag gjør at mange besøker stedet.</p> <p>Både Heimlandet og de andre øyene er i dag fraflyttet, men den private bebyggelsen holdes i god stand. Det er i dag 15 private/bebygde eiendommer på Heimlandet og to på andre øyer.</p> <p>Hovedbruket (91/1) ble i 1972 ervervet av Alstahaug kommune med støtte fra staten og ved bruk av forkjøpsretten. Det er tinglyst klausul på at denne eiendommen skal nyttes som friluftsområde.</p> <p>Forvaltningsplanen som ble vedtatt av Driftsstyret i 1995 hadde som hovedformål å skape en positiv utvikling, basert på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stedets rike kulturhistorie, - landskapskvaliteter, - biologisk mangfold. <p>Som tiltak ble nevnt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skjøtte landskap og flora med slått og beite, - legge til rette for besøkende, - formidle historie m.m. ved informasjonstiltak, - søke å bevare gjenværende bygningsmasse og bygningsmiljø, - opprettholde kai og offentlig kommunikasjon, - legge grunnlag for offentlige tilskudd. <p>1. Driftsstyret bestemte at det skulle nedsettes et eget styre for Skålvær friluftsområde med følgende representanter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leder leder i Skålvær velforening - sekretær kultursjef i Alstahaug - medlem leder av fellesrådet for Alstahaug. <p>2. Driftsstyret bestemte også at styrets oppgaver skulle være å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samordne alle private og offentlige interesser og aktiviteter for Skålvær friluftsområde. - Ivareta den vedtatte forvaltningsplan for Skålvær friluftsområde så langt det er mulig. 					

- Foreslå nødvendige endringer i vedtatt forvaltningsplan. Vesentlige endringer forelegges Driftsstyret for godkjenning.
- Iverksette aktuelle utviklings- og driftstiltak for og i området i samsvar med forvaltningsplan, framdriftsplan og økonomiske rammer.
- Sørge for vedlikehold av området.
- Etablere samarbeid med Skålvær velforening og/eller andre mht gjennomføring av tiltak.
- Disponere bevilgede midler, tilskudd og driftsinntekter til friluftsområdet.

3. Styrets medlemmer gis fullmakt av sine organisasjoner til å fatte avgjørelser innen rammene av forvaltningsplan, handlingsplan og økonomi.

4. Tvister behandles på vanlig måte i Alstahaug kommunes organer.

5. Alstahaug kommune bevilger årlig et beløp til drift av området. Midlene avsettes på egen budsjettpost som benevnes: Driftstilskudd Skålvær friluftsområde. Slikt tilskudd er ikke bevilget i forrige planperiode.

Når det gjelder forvaltning og skjøtsel av området henvises også til Biorfosks rapporter

- 30/2009 - Skjøtselsplan for Skålvær og
- 33/2009 - Forvaltningsplan for Blomsøya, Hestøya, Skålvær og omkringliggende øyer.

Disse områdene har fått status som "Utvalgt kulturlandskap i jordbruket", De utvalgte landskapene ansees som nasjonale referanseområder og "utstillingsvinduer". Gjennom dette prosjektet er følgende plan utarbeidet:

- Planlegging av ferdsel og informasjon for Blomsøy – Hestøy og Skålvær.

	Beskrivelse
<p>Naturgrunnlag</p> <p><i>Kort om flora og fauna, landskap, naturtype, evt rødlistearter etc</i></p>	<p>Mesteparten av Skålvær består av kalkrik grunn, mest i form av lave, langstrakte bergrygger, men det finnes også øyer, bl.a. i sør som består av hardere bergarter. Området er preget av milde vintre, nokså kjølige sommere og hyppig, men begrenset nedbør.</p> <p>Gjennom de senere år er det foretatt en rekke botaniske undersøkelser. I 1987 ble det konkludert med at Heimlandet hadde "middels verdi" (regionalt) som havstrandlokalitet og "høy verdi" (nasjonalt) ut fra botaniske elementer ovenfor standsonen. Ved en undersøkelse i 1992 ble det konkludert med at den kulturbetingede vegetasjonstypen på Skålvær er av nasjonal/regional interesse.</p> <p>Undersøkelsene viser at Skålvær domineres av sterkt slått- og beitepåvirket vegetasjon (kulturlandskap). Det er registrert 254 arter karplanter, foruten en del hageplanter. Det er ikke registrert arter som er spesielt sjeldne, utsatte eller truet i nasjonal målestokk. Det er funnet arter som er sjeldne i fylkes- og regional målestokk:</p>
<p>Kulturminner</p> <p><i>Kort om evt kulturminner i området og hensyn til disse</i></p>	<p>Hagen. Ca. 100 meter fra ekspedisjonskaia ligger Hagen, som var handelsstedets stolthet. I 1999 ble det bygget ca. 80 m stakittgjerde, i samme stil som tidligere, langs to av sidene. (Gjerdet stod ferdig til kongeparets besøk på Skålvær.) Noen gamle trær er beskåret, nye er plantet til erstatning for noen som har gått tapt. Det er for en del år siden plantet hekk som var ment å gi ly mot nordavinden. Denne har ikke vokst som forventet. Hagen er godt egnet som møtested ved f.eks. kirkesøndager og andre arrangementer.</p> <p>Kirkegården. På øya er det også en kirkegård, som var i bruk fra innvielsen i 1889 til om lag 1912. Der ble det satt opp nytt gjerde med portal i 1995, og en tavle/oversikt over de begravde kom på plass i 1998.</p> <p>Dammen. På vestre del av Heimlandet ligger der en dam, som i sin tid ble benyttet til å skjære is til kjøling av fisk som skulle sendes/eksporteres i fersk tilstand. Dammen var på det nærmeste gjengrodd, men etter en forsiktig oppstart med manuell opprensning ble arbeidene fullført ved maskinell hjelp i 2009. Det er nå anlagt en rasteplass ved dammen. Et par steinkast fra dammen ligger områder som egner seg for telting.</p> <p>På Slotterøya, nord for heimlandet finnes spor i landskapet etter malmleting på 1800-tallet. Det har vært undersøkt forekomster av magnetitt. Det finnes også litt jernmalm og kobberkis. Forekomstene ble ansett som interessante, men ikke fulgt opp videre. Vardene i leia kan i dag regnes som kulturminne. Likeså fortøyningspunkter som bolter og jernringer i forbindelse med det tidligere handelsstedet. På tidligere husmannsplasser finnes også spor etter landbruk og fiske, for eksempel skjellhauger fra første del av 1900-tallet.</p> <p>Hustuffer. I området hangen/kaia finner man i dag tuftene etter hovedbygningen og en del uthus/sjøhus. Disse er ikke tatt spesielt vare på og er nå nærmest overgrodd.</p>

<p>Bygninger</p> <p><i>Nevn evt bygninger på området og omtal kort bruken av og ansvaret for disse</i></p>	<p>De fleste bygningene på eiendommen var i dårlig forfatning og ble revet like etter at kommunen overtok. I dag står bare butikken, som ble oppført omkring 1910. Siste rest av fjøsbygningen er nå tatt ned. Jordkjelleren (antagelig ca. 200 år gammel) som inntil i 2011 også stod for fall, er nå restaurert og redskapshuset som stod oppå kjelleren er gjenreist og ferdigstilt 2012. Butikkbygningen er sikret mot umiddelbart videre forfall, men videre restaurering er uavklart. Ekspedisjonskaia gjennomgikk en omfattende reparasjon i 1996 og det ble bygget nytt kaihus med venterom i 1992/-93. I tilknytning til kaihuset ble det i 2007 bygget WC, romslig for rullestolbrukere, og utstyrt med stallebord og håndvask med kaldt vann.</p> <p>På øya er det også en kirke. Den ble opprinnelig bygget i Malm (Trøndelag omkring 1650) og flyttet til Skålvær i 1889. Bygget ivaretas med de begrensede midler som finnes for dette formålet.</p>									
<p>Adkomst/kommunikasjon</p> <p><i>Adkomst til området, tilgjengelighet og offentlig kommunikasjon</i></p>	<p>Helt siden det ble etablert offentlig kommunikasjon i 1867, har Skålvær hatt anløp av rutebåt. Dagens opplegg er signalanløp med store sesongmessige variasjoner. De siste årene, 2014-2018, har det i sommerhalvåret vært mulig å reise til Skålvær og tilbake på enkelte ukedager. Dette har ført til økt antall passasjerer. Det knytter seg likevel stor usikkerhet til framtidig rutetrafikk i området. På kirkesøndager og andre større arrangementer kan ekstra anløp, leie av skyssbåt eller bruk av egen båt være aktuelt.</p> <p>For større fartøyer er det god adkomst over ekspedisjonskaia. For de mindre båtene er det arrangert en plattform under selve ekspedisjonskaia. På denne kaia er det lagt opp 32 A strømmuttak. For de folk med de minste båtene var ombord- og ilandstigning lenge en utfordring. Sommeren 2015 ble et etterlengtet flytebryggeanlegg tatt i bruk. Anlegget er et samarbeid mellom Alstahaug kommune og private eiere. Anlegget kan ta i mot skyssbåter ved hovedbrygga og en rekke mindre båter ved utriggere. Det er fire private plasser på sørsiden. Antallet besøkende småbåter økte tydelig etter at anlegget kom på plass. Opprinnelig var det planlagt å legge ut en betongbrygge. Nye planer førte til bygging flytebrygger i treverk, bygd over innkjøpte flyteelementer.</p>									
<p>Egnet bruk</p> <p><i>Vurdering av hvilke aktiviteter området egner seg for</i></p>	<table border="0"> <tr> <td>☒ Turgåing</td> <td>☐ Sykling</td> <td>☒ Bading</td> </tr> <tr> <td>☐ Klatring</td> <td>☒ Båtturfart</td> <td>☒ Fiske</td> </tr> <tr> <td>☒ Lek, rekreasjon</td> <td>☒ Telting</td> <td></td> </tr> </table> <p>I de senere år har det vært en økende trafikk, spesielt av padlere, som gjerne overnatter/camper på Heimlandet. Det er gode muligheter for telting, men også mulig å leie hus på øya for mer komfortabelt og langvarig opphold.</p> <p>Det har blitt arrangert flere kurs og skoleturer til Skålvær, hvor skoleklasser og voksne har overnattet i telt på egnede områder vest på øya. På øya er der privat lokaler som kan benyttes til kurs, møter eller andre former for sammenkomster.</p>	☒ Turgåing	☐ Sykling	☒ Bading	☐ Klatring	☒ Båtturfart	☒ Fiske	☒ Lek, rekreasjon	☒ Telting	
☒ Turgåing	☐ Sykling	☒ Bading								
☐ Klatring	☒ Båtturfart	☒ Fiske								
☒ Lek, rekreasjon	☒ Telting									
<p>Eksisterende tilrettelegging</p> <p><i>Tilretteleggings- tiltak i området før planperioden inkl (tilrettelegging for funksjonshemmede</i></p>	<p>Det er gjennomført en rekke tiltak, som nevnes i stikkords form:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anlegging av kultur- og natursti. - Produksjon av bord/benker, veivisere og info.tavler. - Bygging av gjerde ved hage og kirkegård. - Bygging av kaiskur med venterom. - Montert opplegg for strøm til båter. - Bygging av HC-toalett ved kai og "utedass" ved teltplass. - Reparasjon og vedlikehold av ekspedisjonskai. - Restaurering av jordkjeller og gjenreising av redskapshus. - Opprensning av gjengrodd is-dam. 									

	<ul style="list-style-type: none"> - Åpning av ca. 300 m grøfter. - Legging av drenering/grøft fra hagen.. - Utarbeidelse og distribusjon av brosjyrer. - Gjennomført en rekke skjøtselsmessige tiltak (slått av veier/stier, raking og rydding). - Organisering av en rekke kulturelle arrangement. - Skraping og maling av kirken. - - Montering av lynavleder i kirkespiret, samt innvendig trapp og lys i tårnet. - På forespørsel arrangerer velforeningen guidede turer på øya. - Det har vært foretatt reparasjoner av kirketaket. - Flytebryggeanlegg er bygget og tatt i bruk. - Flere benker og bord er anskaffet og utplassert. - Rester av fjøsbygning er tatt ned og området inngjerdet. - Rekke med piletrær langs hovedveien er plantet og trimmet. - Grøft og grøftekant langs hovedveien er reparert etter våndskader. - Planer om bygging av miniland/landskapsmodell av den sentrale delen av Skålvær ble i planperioden omgjort til produksjon av en avansert digital modell som omfatter hele Skålvær. Som tilleggsprodukt ble det også laget en ni minutter lang film som er lettere tilgjengelig enn modellen. - På forespørsel arrangerer velforeningen fortsatt guidede turer på øya. <p>Arbeidene er i det alt vesentlige utført av Skålvær velforening, med økonomiske bidrag til materialer fra stat, fylke og kommune.</p>
<p style="text-align: center;">Annet</p> <p><i>Andre relevante forhold</i></p>	<p>Alstahaug kommune har inngått en 5-års avtale med en lokal bonde om sauebeite på den vestre del av Heimlandet og en del øyer, og skjøtsel av en del av den østre delen. Det er satt en del betingelser til denne skjøtselen, spesielt med hensyn til å bevare botaniske forekomster. Det er utarbeidet skjøtselsplan for området, men deler av denne er i begrenset grad gjennomført.</p> <p>For 30-40 år siden ble det plantet 7.000 sitkagran på Heimlandet. Den har vokst seg stor og spredningen er kommet godt i gang. Etter flere forsøk på å komme i gang med fjerning av grana, ble hogst satt i gang mot slutten av 2017. Arbeidet har fortsatt inn i 2018, og skal være ferdigrapportert i mars 2018.</p> <p>Styret for Skålvær friluftsområde har de tidligere år hatt inntekt fra trafikkelskapets bruk av ekspedisjonskaia med kr 20.000 – 25.000 pr. år. Dette er ikke blitt innkrevd de senere år. Kommunalt bidrag som vedtatt av driftsstyret (pkt. 5) er ikke bevilget i forrige planperiode.</p> <p>Skålværs historie er beskrevet i boka «Skålvær - Et helgelandsk handelssted i vekst og forfall» av Kåre Hansen, og på velforeningens nettsted www.skålværvelf.no.</p>

2. Behov for tiltak i planperioden

nr	Tiltak	Beskrivelse	Utføres av/ Ansvar	Gjennom- føres år	Kostnad
1	Skog og kratt	Fullføre opprydding etter hogst i utmarka. Følge opp med fjerning av spirende gran med jevne mellomrom for å hindre ny etablering av granskog. Fjerning av kratt i beiteland følges opp. Kommunen må også ha en dialog med grunneiere som har gran på sine eiendommer.	Ak	2018-2022	10.000,- (årlig)
2	Reparasjon av kai	2-3 stolper under hurtigbåtkaien har sviktet/løstnet. Disse må erstattes og det må undersøkes om det er ytterligere skader, også under vann.	Sh	2018	120.000,-
3	Skilting	Planlagt skilt som viser at en kommer inn i et område innen Utvalgte kulturlandskap i landbruket må snarest bestilles og settes opp. Andre tiltak nevnt i rapport om UKL i Alstahaug kommune bør også vurderes i forbindelse med denne forvaltningsplan.	Ak	2018	12.000
4	Gapahuker og lavvo	Det er gjort forberedelser for oppsetting av to gapahuker i tidligere plantefelt. Grantopper kan brukes som stativ for lavvo. Presenning må kjøpes.	Sv	2018-19	15.000,-
5	Kirken	Diverse utvendig maling av vanskelig tilgjengelige områder. Innvendig oppussing av avflassete malte flater på vegger og i tak. Oppussing av vinduer, spesielt i nordvest. Skifte dørlåser og tilpasse/pusse opp flere dører. Litt reparasjon av tak.	Kf	2018-19	200.000,-
6	Reparere vei	Rette opp og forsterke kant på vei langs Hagen og gjennom sving mot sør. Fyllmasse og grastorv.	Sv	2018-22	50.000,-
7	Offentlig toalett ved kai	Sikre stabil vannforsyning til klosett når det er fjære sjø, ved etablering av vanntank på land. Oppgradere pumpe og håndvask.	Sv	2018-22	10.000,-

8	Oppgradering av Hagen	Fylle på masse, toppe med matjord, planere de lave partiene og dekke over trerøtter som gjør det vanskelig å klippe gras. Planting av tradisjonelle vekster, brukt i gamle dager kan være aktuelt. På sikt er det også ønskelig å gjenoppbygge lysthuset som stod i østre ende av Hagen.	SV	2018-22	250.000,-
9	Havnepromenade	Bygge promenade i treverk langs berget fra flytebrygga landfeste til hurtigbåtkaien. Følger terrenget og med utvidelser for sittegrupper.	Sv	2019-22	50.000,-
10	Utedo ved kirken	Reparere eller bygge nytt utedo ved kirken	Sv	2018-20	25.000,-
Total kostnad					782.000,-

Listen er i foreløpig prioritert rekkefølge, men prosjektene vurderes enkeltvis og utføres når økonomi og tilgang på arbeidskraft gjør utføring mulig. De antatte og oppsatte beløp må regnes som upresise, og er ikke framkommet som følge av prisforspørsler og beregning av arbeidstid.

Ak = Alstahaug kommune
Sv = Skålvær velforening
Sh = Sandnessjøen havn
Kf = Kirkelig fellesråd

Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området (tiltak ut over ovennevnte/ tiltak på lang sikt)

Kommunalt vann

Skålvær velforening har tidligere tatt initiativ overfor Alstahaug kommune om å legge ledning for framføring av kommunalt vann fra Hestøysund til Skålvær. Foreningen sa seg også villig til å bidra økonomisk for å kunne realisere prosjektet. Et tiltak som også ville være til nytte for besøkende. Alstahaug kommune vedtok å ikke gå inn for en slik utbygging, selv om slike prosjekter er selvfinansierende i form av tilknytningsavgifter og årlige avgifter. Planene er således lagt til side i overskuelig framtid.

3. Driftsplan for planperioden (frivillig utfylling)

nr	Løpende oppgaver; årlig (f eks rydding, vasking, tilsyn, planklipping etc.)	Hyppighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Slått/plenklipping av hage, kirkegård, veier og stier. Raking og rydding.	Flere ganger hver sommer	10.000	Ak	Kjøpt tjeneste.
2	Tilsyn og renhold av WC.	Sommer - ukentlig	1.500	Sv	Dugnad
3	Skjøtsel av landskap, tidligere innmark.	Årlig	50.000	Ak	Kjøpt tjeneste
Sum årlig kostnad:			61.500		

nr	Større og sjeldnere oppgaver, (f eks grusing, maling, skogrydding etc.)	Hyppighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Maling av kaihus.	Hvert 5. år	1.000	Sv	Dugnad
2	Smøring av kaidekke.	Hvert 5. år	1.000	Sv	Dugnad
3	Samling og deponering av søppel fra strandsonene på Heimlandet og de nærmeste øyene. Kan foregå som deltakelse i landsomfattende strandrydding.	Hvert 3. år	2.000	Sv	Dugnad
4	Fjerning av oppslag av gran	Hvert 3. år	3.000		
Sum årlig kostnad:			7.000		

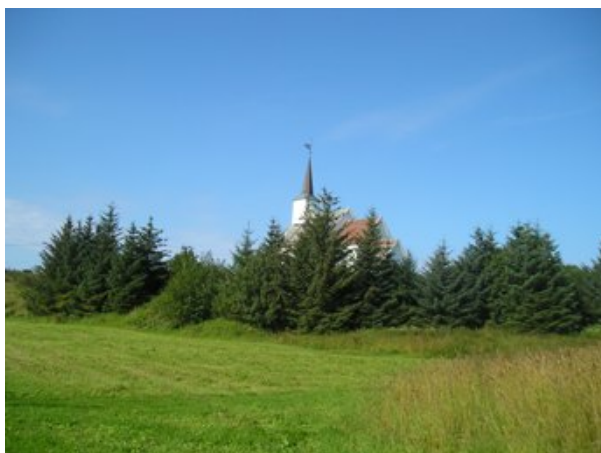
Annet:

Skjøtsel av kulturlandskapet skjer i henhold til skjøtsesplan utarbeidet av Bioforsk Tjøtta.

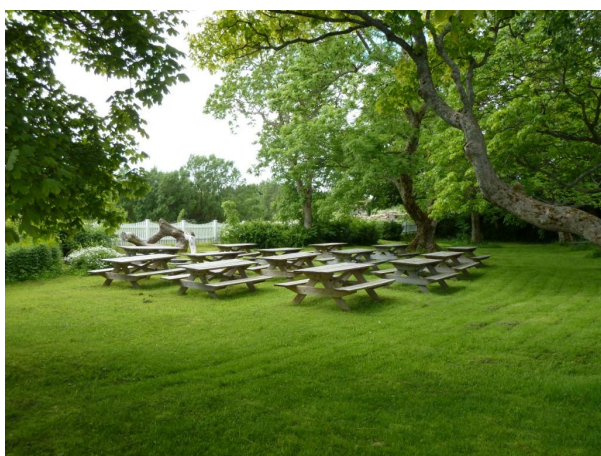
Fotografier

Kjelleren før og etter restaurering. Kjellerbua er gjenoppbygd.

Uttak av gran

Hagen

Utsiktspunkt

Flytebryggen i bruk

Gjengroing før hogst

Bilder fra hogsten

DEL 3:

Oppsummering

Tiltak for området er prioritert så godt det lar seg gjøre under opplistingen av behov for tiltak i planperioden. Dette representerer **en total kostnad på kr 782.000,-** for planperioden. I tillegg kommer løpende kostnader og større, skjeldnere oppgaver som har en **årlig kostnad på kr 68.500,-**